

asemănându-se cu albina care nu se așază pe toate florile, ci numai pe cele dulci (ibidem, p. 306—307).

Este condamnat din nou tipul domnului trufaș și singeros și se formulează precis ideea limitării atotputerniciei domnești prin atotputernicia divină:

«De aceea și domnul care va cunoaște că unul este stăpînul care a făcut cerul și pămîntul, astfel și domnul care s-a smerit înaintea lui Dumnezeu, el va fi înălțat. Și iarăși acel domn care nu se smerește înaintea lui Dumnezeu, Dumnezeu îl smerește ca și pe Adam» (ibidem, p. 307).

«...Astfel Adam a fost smerit din puterea sa iar Iov prin smerenia sa a fost înălțat din gunoi. La fel și domnul care în acest veac nu se smerește înaintea lui Dumnezeu» (p. 308).

Din nou ideea fundamentală a judecării drepte:

«Și să împartă judecată dreaptă și fără părtinire pentru că dacă este împărat, dacă este domn, dacă este stăpîn, dacă este bogat, dacă este sărac, dacă este de nimic, toți vom merge pe același drum și toți vom sta în fața judecării lui Hristos. Atunci nu se va cunoaște nici împărat, nici domn, nici stăpîn, nici bogat, nici sărac, ci toți vom sta de față cu faptele noastre, sau cu cele rele sau cu cele bune» (ibidem, p. 308).

Cu acestea spuse, Neagoe își anunță sfîrșitul scrierii:

«Iată fraților că eu cît mă putui pricepe despre o parte eu m-am silit pentru voi și v-am scris. Iar de voi fi greșit ceva într-această scrisoare a mea, voi, frații mei, să mă iertați...

Căci că scrisoarea aceasta o am săvîrșit. Ci acum trebuie să se lege de dînsa și pecetea — pentru că cartea care iaste pecetluită, aceea se crede. Iar eu încă am socotit că de la Adam pînă acum am fost mulți împărați și mulți domni, și multe feluri de cărți s-au făcut și s-au scris, și le-au pecetluit cu peceti, iar apoi toate au trecut ca roua cea de dimineață¹, și acum nu cunoaștem nimic despre împărații și domnii aceia puternici și cu pecetile lor, ci numai faptele bune, dacă a făcut bine așa aceia pînă la sfîrșit nu vor pieri. De aceea am socotit și eu că după puțin voi trece și eu din lumea aceasta și pecetea mea se va strica. Și de aceea nu am atîrnat pecetea. Și dacă îi va fi cuiva cu supărare sau cu neîncredere pentru că nu am atîrnat pecetea la această scriere, voi ascultați ca să vă arăt care este pecetea cea adevărată celor drepți cu fericire și veselie, iar nouă păcătoșilor cu plîngere și jale multă și cu supărare».

De aici înainte, pe încă zece pagini, este expusă cu texte din Simion Monahul eshatologia creștină, nu pentru a crea o diversiune și a face pe cititori să uite că nu are pecete, ci pentru că la fel procedase și în celelalte capitole: după sfaturile politice urmau învățăturile religioase înrudite ca temă. Cum aici e vorba de un capitol final al scrierii, de dispozițiile testamentare, ideologia religioasă expusă privește și ea «lucrurile din urmă» — «viața de dincolo» și «judecata de apoi» — capitole cu care se încheie și tratatele moderne de dogmatică.

Că Neagoe s-a gîndit, pe de o parte, că această scriere odată încheiată ar trebui să poarte o pecete, care să adeverească faptul că el este autorul, și pe de altă parte că cineva, mai tirziu, ar putea pretinde această dovadă de autenticitate, e foarte firesc: nu numai pe hrîsoave, ci pe tot ce se cerea autentificat, pe corespondența diplomatică și chiar pe scrisorile particulare se aplică pecetea². O scriere în care «Io Neagoe Voevod» vorbea la persoana întîia,

¹ Pînă aici din ms. 109, f. 224 r. Urmează din versiunea slavonă, p. 308.

² ION BOGDAN, *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*, vol. I, București, 1905. Introducere (p. XLIX urm.) și EMIL VÎRTOSU, *Din sigilografia Moldovei și a Țării Românești, în Documente privind Istoria Romîniei*, Introducere, vol. II, București, 1956, p. 350. Uneori pecetea domnească se punea și spre a sigila marfa negustorilor romîni în depozitele din Brașov, fiindcă Basarab Țepeluș se plînge brașovenilor că «mi s-a jeluît omul domniei mele Petriți de la